

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
BENIZELOY 55, 65403 ΚΑΒΑΛΑ Τ.Θ.1379
ΤΗΛ.: 2510 222942, FAX: 2510 231505
E-mail: geoteeam@otenet.gr
Web site: www.geotee-anmak.gr
Πληροφορίες: Αμπελιδής Θεόδωρος

Καβάλα, 17-09-2010

Αριθ. Πρωτ: 544

Προς: Φορέα Διαχείρισης Δέλτα
Νέστου, Βιστωνίδας- Ισμαρίδας

Κοιν.: -Δ.Σ. ΓΕΩΤ.Ε.Ε.
-Παραρτήματα ΓΕΩΤ.Ε.Ε.
-Μέλη του παραρτήματος
-Δελτίο Τύπου

Θέμα: «Προτάσεις του Παραρτήματος μας για την βελτίωση της υφιστάμενης ΚΥΑ υπ' αρ. 44549 που αφορά το Εθνικό Πάρκο Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης»

Σχετ.: Υπ. Αριθμ. Πρωτ. 3097/02-09-2010 έγγραφο σας.

Το Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Παράρτημα Ανατολικής Μακεδονίας είναι ο θεσμοθετημένος σύμβουλος της πολιτείας σε θέματα αγροτικής πολιτικής και προστασίας περιβάλλοντος, στην περιοχή της Ανατολικής Μακεδονίας (Ν.1474/1984). Λειτουργώντας όμως και ως εκπρόσωπος των Γεωτεχνικών όλων των ειδικοτήτων, ορισμένοι από τους οποίους καλούνται να εφαρμόσουν τις διατάξεις που καθορίζουν και αφορούν το Εθνικό Πάρκο Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης (Α.Μ.Θ.), σας παραθέτουμε τις απόψεις μας ενόψει της κατάργησης της υφιστάμενης ΚΥΑ, και της έκδοσης αντίστοιχου τροποποιημένου Π.Δ. καθορισμού του Εθνικού Πάρκου Α.Μ.Θ.. Οι προτάσεις μας προέρχονται τόσο από την μελέτη των διατάξεων που αφορούν το Εθνικό Πάρκο Α.Μ.Θ., όσο και από τα προβλήματα που συναντήσαμε κατά την εφαρμογή της υφιστάμενης ΚΥΑ.

Σχολιάζοντας γενικότερα το θέμα, πιστεύουμε ότι είναι πάντοτε επιθυμητός ένας διαχειριστικός σχεδιασμός, τέτοιος όμως που να ακολουθεί τις αρχές της αειφορίας, των καρπώσεων, της ορθολογικής και βιώσιμης ανάπτυξης μέσα από την προστασία, της διατήρησης και διαχείρισης των φυσικών (δασικών), χερσαίων και υδάτινων οικοσυστημάτων, που είναι άλλωστε και το βασικό γνωστικό αντικείμενο των Γεωτεχνικών Επιστημόνων. Επίσης θεωρούμε ότι ο χαρακτηρισμός των ζωνών του Εθνικού Πάρκου Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης, επιχειρήθηκε μεν, αγνοώντας δε, επιδεικτικά τον κατά νόμο και

περιεχόμενο εντεταλμένο σύμβουλο της Πολιτείας, ήτοι το ΓΕΩΤ.Ε.Ε. αλλά και τις καθ' ύλη αρμόδιες υπηρεσίες του Δημοσίου, οι οποίες όμως μπορούν να συνδράμουν ουσιαστικά στην προστασία και διατήρηση των υγροβιότοπων αλλά και της άγριας φύσης και ζωής καθώς και στην ορθολογική χρήση των φυσικών πόρων (ανανεώσιμων και μη).

Από τη μελέτη του σχετικού κειμένου, διαπιστώσαμε ότι ελάχιστες από τις θέσεις που ανέπτυξαν οι Γεωτεχνικοί Επιστήμονες του παραρτήματος μας κατά το στάδιο της αρχικής διαβούλευσης (Οκτώβριος-Νοέμβριος 2008), οι οποίοι και ασχολήθηκαν ενδελεχώς με το ζήτημα, έγιναν τελικώς αποδεκτές, ιδιαίτερα όσον αφορά τις περιοχές προστασίας της φύσης, άλλα και το παραποτάμιο οικοσύστημα του Νέστου. Ειδικότερα, θέλουμε να τονίσουμε όμως τα παρακάτω:

- 1) Θεωρούμε ότι παρεμβάσεις που σχετίζονται με τη διαχειριστική ανάδειξη της περιοχής, τα επίπεδα και το είδος χρήσης, τις προτεινόμενες υποδομές, την υπερφόρτωση του χώρου αλλά και τη διάθεση για αλλαγή χρήσης με σκοπό παράπλευρες δραστηριότητες, είναι θέματα ιδιάζουσας σημασίας για την αντιμετώπιση των οποίων καταλυτική πρέπει να θεωρείται τόσο η συνεισφορά των επιστημόνων του Γεωτεχνικού χώρου όσο και των υπηρεσιών που εμπλέκονται στον τρόπο και το καθεστώς διαχείρισης της περιοχής.
- 2) Διαβούλευση και συνεργασία με όλες τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες και αρχές, όσον αφορά τη θέσπιση ενός αποδεκτού πλαισίου *εγκατάσταση έργων ΑΠΕ (αιολικά πάρκα, εγκαταστάσεις γεωθερμικών πεδίων, φωτοβολταϊκά συστήματα μικρής και μεγάλης ισχύος, μονάδες επεξεργασίας βιοκαύσιμων, μικρά υδροηλεκτρικά έργα, κλπ.)*. Κατά την άποψη μας οι εν λόγω δραστηριότητες θα πρέπει να αποκλειστούν σε όλη την έκταση της ζώνης Α και να επιτραπούν στην ζώνη Β υπό προϋποθέσεις.
- 3) Όσον αφορά την *εγκατάσταση συστημάτων τηλεπικοινωνιών (κεραίες κινητής τηλεφωνίας, σταθμοί βάσης, υποδομές κ.λπ.)*, εκτιμούμε ότι θα πρέπει να ισχύουν οι όροι και οι προϋποθέσεις που αναφέρθηκαν παραπάνω (No2). Διότι δεν πρόκειται για υποδομές που στοχεύουν στην εξυπηρέτηση των ημερήσιων περιηγητών. Αλλά και για να αποτραπεί η δημιουργία – συν τω χρόνω – πάρκων κεραιών, με

ιδιαίτερα δυσμενείς επιπτώσεις τόσο στο τοπικό μικροπεριβάλλον, όσο και στα προσωπικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά των επισκεπτών του.

4) Αναψυχική και οικολογική ανάδειξη της ευρύτερης περιοχής. Για να αποφευχθεί το ενδεχόμενο μιας άναρχης και χωρίς προγραμματισμό αναψυχικής αξιοποίησης του εθνικού πάρκου, θεωρούμε ότι θα πρέπει να προηγηθεί η σύνταξη ενός ολοκληρωμένου αναψυχικού σχεδίου διαχείρισης που θα εμπεριέχει οπωσδήποτε τις παρακάτω παραμέτρους:

α) Καταγραφή δεικτών από εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό και σε συνεχή βάση, ούτως ώστε να δημιουργηθεί όσο το δυνατόν γρηγορότερα μια βάση συγκρίσιμων δεδομένων.

β) αξιοποίηση των υπάρχοντων κέντρων υποδοχής και ενημέρωσης (αυτά του πρώην ΥΠΕΧΩΔΕ και των δασικών υπηρεσιών), ενίσχυση τους με το κατάλληλο αριθμητικά και ποιοτικά ανθρώπινο δυναμικό, διοργάνωση ταχύρυθμων προγραμμάτων περιβαλλοντικής και οικολογικής εκπαίδευσης, οργάνωση πρωτότυπων διαγωνισμών με βραβεία σε αυτούς που θα διακρίνονται και τέλος ενεργοποίηση των περιβαλλοντικών ομάδων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

5) Ανάπτυξη ήπιων αναψυχικών δραστηριοτήτων με σεβασμό τόσο στις ιδιαιτερότητες των ευαίσθητων οικοσυστημάτων, όσο και στον επισκέπτη του χώρου. Όπως για παράδειγμα η ανάπτυξη δικτύου ποδηλατοδρόμων, η δημιουργία τεχνητών λιμνών, η ανάπτυξη δικτύου περιηγητικών μονοπατιών και η ανάπτυξη υποδομών μελέτης και παρατήρησης της άγριας φύσης και ζωής. Τέτοιες δραστηριότητες εκτιμούμε ότι θα προβάλουν με τον καλύτερο τρόπο τη δυναμική του χώρου, χωρίς να θέσουν σε κίνδυνο το καθεστώς προστασίας του. Άλλωστε οι παραπάνω δράσεις έχουν ήδη εφαρμοστεί σε ανάλογες περιοχές της Κεντρικής και Βορείου Ευρώπης με άριστα αποτελέσματα.

6) Ασφάλεια – Επιτήρηση – Αστυνόμευση. Με δεδομένες τις αντιθέσεις που καταγράφονται μεταξύ των κοινωνικών χαρακτηριστικών των επισκεπτών, θα ήταν ουτοπία να προσδοκά κανείς ανάδειξη και αξιοποίηση της περιοχής χωρίς να έχει λάβει υπόψη στο σχεδιασμό το

παραπάνω τρίπτυχο. Δεν πρέπει άλλωστε να ξεχνά κανείς ότι στις μέρες μας οι απαιτήσεις των χρηστών όσον αφορά τις παρεχόμενες υπηρεσίες αναψυχής είναι ιδιαίτερα αυξημένες. Έτσι λοιπόν βασικό μέλημα των υπευθύνων θα πρέπει να θεωρείται η ανάπτυξη σύγχρονων υποδομών επιτήρησης του χώρου τόσο σε ανθρώπινο δυναμικό όσο και στον υλικό εξοπλισμό. Είναι εν τέλει το αντίτιμο απέναντι στο τίμημα εισόδου που συνήθως καλείται να καταβάλει ο επισκέπτης κατά την είσοδο του σε μια προστατευόμενη περιοχή.

- 7) Ανάπτυξη δικτύου συνεργασίας, τόσο με τους οικείους ΟΤΑ όσο και με τις διάφορες οργανώσεις (γεωργικές, βιοτεχνικές, τουριστικές, επαγγελματικές, οικολογικές κ.λπ.) που δραστηριοποιούνται στην περιοχή. Δεν θα μπορούσε άλλωστε να είναι και διαφορετικά, αφού αποτελούν ενεργό μέρος του χώρου του Εθνικού Πάρκου, οπότε η έλλειψη διαβούλευσης και συνεργασίας μαζί τους θα οδηγούσε πιθανώς (εξαιτίας του αποκλεισμού συγκεκριμένων ομάδων του ενεργού πληθυσμού) στη μη αποδοχή ή τουλάχιστον ανοχή του όποιου αναπτυξιακού προγράμματος.
- 8) Όσον αφορά όμως το προς δυσμάς όριο του Εθνικού Πάρκου Α.Μ.Θ., το οποίο εξαιρεί έκταση γεινιάζουσα με τη Λιμνοθάλασσα Βάσοβα, τοποθετώντας την κατ' εξαίρεση σε μια τέταρτη ζώνη Δ «μειωμένης προστασίας» - όπου επιτρέπονται βιοτεχνικές και βιομηχανικές εγκαταστάσεις - θεωρούμε ότι απλά και μόνο η ύπαρξη λιμνοθαλασσών, προστατευόμενων από διεθνείς συνθήκες, έστω και εφαπτομενικά, αποτελεί από μόνη της λόγο ενσωμάτωσης της παραπάνω περιοχής στο Εθνικό Πάρκο και στις ανάλογες ζώνες Α, Β και Γ. Η κατασκευή δεξαμενών καυσίμων και άλλων βιομηχανικής κλίμακας δραστηριοτήτων θα επιφέρει δυσμενείς οικονομικές και περιβαλλοντικές συνέπειες. Άλλωστε πρόκειται για την παλιά συγκροτημένη λιμνοθάλασσα, η οποία - παρά το γεγονός - ότι έχει υποστεί υποβάθμιση και μείωση της έκτασης της λόγω κυρίως των ανθρωπογενών επιδράσεων (επιχωματώσεις, ανθρωπογενής ρύπανση κ.α.), παραμένει βασικό και δυναμικό συστατικό του ευρύτερου οικοσυστήματος. Μοναδική πρωτοτυπία στην Ελλάδα (και πανευρωπαϊκά) είναι η δημιουργία Περιφερειακής Δ' Ζώνης μέσα σε

προστατευόμενη περιοχή, η οποία προορίζεται για βιομηχανικές δραστηριότητες. Αλλοίμονο αν η οριοθέτηση ζωνών με διαφορετικό καθεστώς προστασίας στη διαχείριση των οικοσυστημάτων γίνεται με οικονομικά ή πολιτικά και όχι με οικολογικά κριτήρια. Ο υγρότοπος υπήρχε εκεί και περιλήφθηκε στη Σύμβαση Ραμσάρ από το 1974. Δηλαδή δεν σημαίνει ότι εξαφανίστηκε επειδή στα δυτικά του χωροθετήθηκε καταχρηστικά αργότερα ένας σκουπιδοτόπος. Η πολιτεία έχει χρέος να επαναφέρει αυτό το οικοσύστημα στην πρότερη του κατάσταση και όχι να συμβάλει στην περαιτέρω υποβάθμιση.

- 9) Σχετικά με το ζήτημα που προκύπτει από τους σχεδιασμούς για την έκταση της πρώην «Φωνής της Αμερικής», η ΚΥΑ εκτός από τη δημιουργία του χρήσιμου Περιβαλλοντικού Κέντρου Συνεργασίας και Αναφοράς των Προστατευόμενων Περιοχών, προβλέπει εγκαταστάσεις και χρήσεις, υπερβολικές για την τόσο σημαντική αυτή περιοχή που γειτνιάζει με τον πυρήνα του Δέλτα Νέστου. Τονίζουμε τη σημασία της έκτασης αυτής για την άγρια ζωή (άλλωστε τονίζεται και με την εγκεκριμένη «Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη της προστατευόμενης περιοχής του Δέλτα Νέστου, Συμπλέγματος Λιμνών Βιστονίδας και Ισμαρίδας και της Ευρύτερης περιοχής τους» Αθήνα, Νοέμβριος 1999), ιδιαίτερα για τον πληθυσμό του Τσακαλιού στην εν λόγω περιοχή, ενός είδους το οποίο βρίσκεται υπό εξαφάνιση πανελλαδικά.

Υπό το πρίσμα όλων όσων αναφέρθηκαν παραπάνω θεωρούμε ότι ένας επιτυχημένος στρατηγικός και ορθολογικός σχεδιασμός ανάδειξης του Εθνικού Πάρκου, προϋποθέτει κατά αρχήν μια ευρεία εμπλοκή επιστημονικών και άλλων φορέων στη λήψη των όποιων αποφάσεων. Συνεπώς η μη εκπροσώπηση των εξειδικευμένων επιστημόνων μας σε αυτές, φοβούμαστε ότι θα καταστήσει πρακτικά ανέφικτη τη διευθέτηση ορισμένων θεμάτων, όπως η κατάρτιση δεικτών ποιότητας, η δημιουργία κατασκηνωτικών χώρων και η ενδεχόμενη μεταβολή των φυτοκοινωνικών διαπλάσεων εξαιτίας της απόληψης φερτών υλικών κ.α..

Ολοκληρώνοντας τις απόψεις μας κάνουμε έκκληση, για μια ακόμη φορά στους αρμόδιους φορείς να ακούσουν τις ανησυχίες και τους προβληματισμούς τόσο του ΓΕΩΤ.Ε.Ε. (το οποίο αποτελεί τον επίσημο σύμβουλο της πολιτείας σε θέματα περιβάλλοντος και πρωτογενούς

παραγωγής) όσο και της τοπικής κοινωνίας, συμπεριλαμβάνοντας στα σχήματα διαχείρισης και διοίκησης του, επιστήμονες του Γεωτεχνικού χώρου. Άλλωστε στο χειρισμό μιας τέτοιας πρόκλησης εκτιμούμε ότι δεν περισσεύει κανείς.

Για τη Διοικούσα Επιτροπή

Ο Πρόεδρος

Ο Γεν. Γραμματέας

Δημήτριος Σωτηριάδης

Χρήστος Λαγούδας